

Cenacul dramaturgilor

15

În lectură:

„Ioana III“

de CRISTIAN POPESCU

Debutul noii stagiuni a Cenaculului dramaturgilor a avut loc la sfârșitul lunii septembrie, în sala Majestic a Teatrului Giulești. Prezidat de Paul Everac, secretarul secției de dramaturgie a Asociației scriitorilor din București, care a anunțat și componența biroului cenacului (Mărgareta Bărbuță, Paul Cornel Chitic, Elena Deleanu, Valeria Ducea, Victor Parhon), desemnată de biroul secției și de colegiul revistei, Cenacul a prezentat piesa *Ioana III* de Cristian Popescu. Lectura textului, în regia Getei Vlad, a fost asigurată de actorii George Bănică, Liana Mărgineanu, Sebastian Papaiani, Adriana Trandafir, Anca Ledunca, Jeanine Stavarache, Costel Gheorghiu, Ion Vilcu, Gelu Nițu, Paul Ioachim, Sergiu Demetriad, Radu Panamarenco, Mircea N. Crețu, Florin Zamfirescu, Ion Chițoiu, Mircea Constantinescu, Eugen Ungureanu, Mircea Dumitru, Jorj Voicu, Constantin Cojocaru, Ion Pavlescu, Sabin Făgărășanu, Nicolai Ivănescu.

Ca de obicei, consemnăm din cuvîntul vorbitorilor.

MIRA IOSIF: „Apreciez actul temerar prin care Cristian Popescu, fără a se lăsa intimidat de modelele ilustre care au scris Ioana I și II (G. B. Shaw și Jean Anouilh), abordează, în *Ioana III*, „cazul“ Fecioarei din Orleans... Această piesă pe temă istorică este implicit și subtil contemporană, actuală chiar. Asistăm la procesul unui proces, adică la demontarea acelor (bine unse) mecanisme care pun în mișcare falsul istoric și legenda, pentru a acoperi adevărul, realitatea... Cristian Popescu mi se pare un dramaturg format, posedă știința replicii

și meșteșugul construirii unei situații... O piesă laconică, bogată în idei, atractivă prin propunere și profundă prin semnificații...”

RADU ALBALA „Autorul a grefat pe procesul Ioanei d'Arc încă două: un proces al procesului respectiv și procesul de laicizare. În *procesul procesului*, piesa își găsește rezonanțe contemporane. Întoarcerea pe care o iau evenimentele împotriva lui Jean, despre care nu se înțelege bine ce rol joacă, e o lovitură de teatru, discutabilă deci artistic”.

PAUL CORNEL CHITIC: „Îngăduiți-mi să fac o remarcă: nu judecăm o traducere din franceză, ci o creație românească. Lectura a favorizat textul!”

Ioana III nu este opera unui maniac al istoriei, ci un pretext. E vorba de un proces de reabilitare. Această piesă este tendențială, nu tendențioasă. Faptul că judecătorii «trag» pe ideea că Ioana era trimisă de Dumnezeu pune o barieră în calea celor care ar fi vrut să acționeze la fel. Pentru Jean nu va mai cere nimeni un proces de reabilitare. Oare ce final ar fi găsit autorul, în cazul în care subiectul piesei ar fi fost contemporan? Cred că n-ar fi fost suficient să se oprească aici, la arestarea lui Jean. Viciul acestei piese în două părți nu mi se pare a fi de scriitură”.

SANDA MANU „Este foarte bine că mai există cite un proces care trebuie să se redeschidă. Am fost invidioasă pe situația lui Jean. Este o piesă scrisă cu har și are nevoie de mulți interpreți cu har”.

LAURENȚIU ULICI „Există o teorie existențială mai nouă, care pune la baza adevărului relativismul. Judecătorii sînt în limita propriului lor adevăr. Martorii,

la fel. Acuzatorul, la fel. Dacă totuși spun adevărul, cine dintre ei are și dreptate? Cite mari nedreptăți nu s-au făcut, în numele unor foarte mari adevăruri? Finalul m-a făcut să mă indoiesc că autorul este conștient de aceasta. Noul proces, cel al lui Jean, pune capăt problemei primului proces. Martorii au memorie afectivă. Or, tocmai afectele sînt relative și incontrolabile.

De semnalat, nestăpînirea corectă a limbii române („e de preferat *decît*”, cînd se cerea *dativul*) și o cam foarte mare economie verbală pe cap de personaj; această economie e valoroasă atunci cînd particularizează. Întrebarea pusă de judecătorul cutare, trei cuvinte și atît, nu-l particularizează. Cred că autorul are mină de dramaturg. L-aș sfătui să nu încerce să-și pună pe scenă acest text. Sînt în piesă și situații false, raporturi false, gîndiri false. O corectare este necesară, mai ales că există temelia”.

MARIN MINCU „Finalul textului în discuție mi se pare lucrul cel mai realizat. Este o piesă politică foarte actuală. E indicat ca această piesă să fie pusă în scenă de un regizor bun”.

EMILIAN POPESCU: „Autorul a avut din plecare cîteva avantaje: 1) pretextul istoric al Ioanei, personaj celebru; 2) forma de proces, care îi permite dezbateri scenice; 3) receptivitatea spectatorului de azi la problemele majore pe care piesa le ridică.

Au fost mai bine diferențiate personajele-martori decît personajele din juriu”.

GEORGE BĂNICĂ: „Cînd am citit piesa, am fost surprins de faptul că autorul nu cunoaște elemente de «bucătărie» teatrală: textul solicită prea mulți actori. Problema principală este relația dintre adevăr și putere. Puterea poate falsifica adevărul, de foarte multe ori, propunînd copii. Cît mai multe. Aceste copii au darul să ne facă pe noi, contemporanii, să nu mai cunoaștem adevărul niciodată (adevărul falsificat la infinit)”.

V. GRAMA: „În ceea ce privește ateismul unor personaje, mi se pare neabil realizat din punct de vedere dramatic”.

ELENA DELEANU: „Pentru mine, cîștigul acestei serii este faptul că am asistat la nașterea unui dramaturg. Dacă autorul se va apropia de probleme mai acute contemporane, va fi nu numai în folosul teatrelor”.

PAUL EVERAC: „Această primă întîlnire a noii stagiuni a Cînaclului dramaturgilor a decurs într-o formă mulțumitoare. Discuțiile s-au purtat la obiect, dar ele lasă cîteva nedumeriri în sufletul autorului. Mi s-a părut că piesa s-a desfășurat prea mult pe orizontală și mai puțin pe verticală. Ea nu are cotituri, meandre și explozii dramatice. Unele idei se cam repetă: de pildă, aceea că personajele sînt înfricoșate”.

THEODOR MĂNESCU: „Piesa are o construcție de cerc, nu de spirală”.

PAUL EVERAC „Lipsa de accident dramatic este ușor supărătoare, iar inserțiile aduc niște personaje emblematic care n-au timp să se desfășoare. Dumeavoastră, Cristian Popescu, ați fost victima unei ideaii: v-ați luat ideaiia și v-ați construit scheletul unei piese, dar îi lipsește carnea.

Soția lui Jean era la un moment dat geloasă pe Jean, pe urmă n-a mai fost. Valoarea de expurgăție produce fără îndoială o satisfacție, dar și această satisfacție trebuie argumentată. Și, aici, tovarășul Mănescu are dreptate. Nimeni nu pleacă de la acest cînaclu cutremurat de procesele nedrepte din ultimii 50 de ani, de pe întreaga planetă Pămînt”.

În încheierea discuțiilor, autorul a mulțumit pentru atenția acordată de Cînaclul dramaturgilor.

Mircea RAREȘ

REPLICA SERII

„Eu îi suspectez pe cei care nu cunosc frica, nu pe cei cărora le e frică” (Ulici).

telex-„teatrul“●telex-„teatrul“●telex-„teatrul“

Teatrul Mic și-a inaugurat stagiunea celei de-a treia săli (la Uzinele „23 August”) cu spectacolul Un pahar cu sifon de Paul Everac. Aici vor fi prezentate și alte spectacole ale teatrului. Tot Teatrul Mic, venind în întîmpinarea masivelor cereri de bilete, joacă pe scena

Operei Române Maestrul și Margareta de M. Bulgakov, Diavolul și bunul Dumnezeu de J. P. Sartre și Niște țărani de Cătălina Buzoianu după Dinu Săraru. ● După Goana de Paul Ioachim (regia: Emil Reus) și Mary Poppins de Silvia Kerim după Pamela Travers (regia: Ion Lu-

cian), Teatrul Național din Timișoara a oferit spectatorilor o premieră pe țară: Între patru ochi de A. Ghelman (regia: Nicoleta Toia). ● Aflăm cu mîhnire că a încetat din viață Lia Niculescu, regizoare, veche și credincioasă slujitoare a Teatrului Național din București. ●